

Przewodniki turystyczne Kolei Mazowieckich

W
A
R
K
A

Koleje
Mazowieckie

Spis alfabetyczny

Dworek z XIX w.	8
Grób Piotra Wysockiego	12
Kościół pofranciszkański i były klasztor	10
Kościół św. Mikołaja	9
Ohel	7
O Warce	3
Pałac w Winiarach	11
Pomnik Kazimierza Pułaskiego	12
Pomnik Piotra Wysockiego	8
Pomnik poświęcony lotnikom	9
Powrót	13
Ratusz	8
Trochę historii	4
Zwiedzanie	6
Zanim wyruszysz sprawdź	5

Praktyczne informacje

Warka

O Warce

Warka – miasto cadyków, lotników, Kazimierza Pułaskiego i Piotra Wysockiego. Warto przyjechać tu na weekend lub kilka dni. Znajdziemy tu sporo pamiątek historycznych i zabytków, a także dużo możliwości aktywnego wypoczynku – trasy rowerowe, piesze, spływy kajakowe i inne. Można znakomicie połączyć zwiedzanie z wypoczynkiem.

Warka jest położona nad Pilicą w powiecie Grójeckim, liczy ok. 15 tys. mieszkańców.

Warka

Trochę historii

Najstarszą wzmianką, potwierdzającą prawa miejskie Warki, był dokument księcia mazowieckiego Trojdena I z 1321 r. W średniowieczu miasto rozwijało się dzięki browarnictwu i handlowi. Na wiek XV i XVI przypada czas dalszego rozwoju browarnictwa. Pod koniec szesnastego stulecia mieszkało w mieście 30 piwowarów, dla porównania w znacznie większej Warszawie – 38. Wareckim piwem zachwycał się m.in. papież Klemens VIII. Podczas potopu szwedzkiego Stefan Czarniecki pokonał pod Warką wojska szwedzkie. Po III rozbiórze Polski miasto znalazło się we władaniu Prus, potem weszło w skład Księstwa Warszawskiego. Po upadku Księstwa (klęska Napoleona) Warka stała się częścią Królestwa Polskiego (zabór rosyjski). W sierpniu 1944 r. miasto zostało doszczętnie zniszczone w wyniku walk na przyczółku warecko – magnuszewskim.

Warka

Praktyczne informacje

Proponujemy dojazd do Warki Kolejami Mazowieckimi, pociągami relacji Warszawa Wschodnia – Radom i Warszawa Wschodnia – Warka. Dojazd z Warszawy Wschodniej zajmie nam 1 godz. 20 min.

Zanim wyruszysz sprawdź:

Rozkład jazdy pociągów oraz specjalne oferty taryfowe:

<http://www.mazowieckie.com.pl>

Trasę na Google Maps

Na miejscu poruszamy się rowerem. Trasa i zwiedzanie zajmą nam ok. 4–6 godzin.

Poruszamy się od dworca kolejowego ulicami:

Grójecką, Nowakowskiego do Baczyńskiego (ohel cadyka), następnie Lotników do centrum, dalej Franciszkańską, Pułaskiego (Muzeum Pułaskiego), ponownie Pułaskiego, Cmentarną (grób Wysockiego) i Polną oraz Grójecką do dworca.

<http://maps.google.pl>

Do zwiedzania mapa nie jest konieczna, wystarczy przewodnik.

Warka

Dworzec kolejowy w Warce

Zwiedzanie

Zwiedzanie Warki zaczynamy od stacji kolejowej. Pierwszym etapem wycieczki będzie grób cadyka. Do przejechania mamy ok. 2,5 km.

Wychodząc z peronu dworca skręcamy w prawo. Jedziemy prosto (szlak zielony i czerwony). Po ok. 500 m dojeżdżamy do ulicy Grójeckiej, jedziemy prosto ok. 300 m i skręcamy w ulicę Nowakowskiego. Trzymamy się całej tej ulicy, przejeżdżając przez tory kolejowe. Nowakowskiego kończy się przy ulicy Bielańskiej. Tu przechodzimy na drugą stronę i wchodzimy (na przeciw) w wąską, polną uliczkę Baczyńskiego. Jedziemy do końca (ok. 300 m) do samej Pilicy. Ohel cadyka znajduje się na wzniesieniu, po prawej stronie, prowadzą do niego metalowe schody.

Warka

Ohel cadyka

Schody prowadzą na miejsce dawnego cmentarza żydowskiego, założonego pod koniec XVIII w. Na cmentarzu nie zachowała się ani jedna macewa (tablica nagrobna). Na początku lat pięćdziesiątych XX w. w miejscu domniemanego spoczynku cadyka Izraela Icchaka Kalisza wzniesiono nowy **ohel** (nieвелиki budynek nagrobny) z czerwonej cegły i metalowe schody. Niestety, nawet teraz ohel jest dewastowany.

Zaglądnając przez okno zobaczymy karteczki z prośbami do cadyka, złożone przez pobożnych Żydów.

Izrael Icchak Kalisz żył w latach 1779–1848. Zapoczątkował on dynastię wareckich cadyków. Dzięki nim Warka stała się jednym z ważniejszych ośrodków chasydyzmu na ziemiach polskich. Jednak podczas I wojny światowej dynastię cadyków przeniesiono do Warszawy.

Kolejnym etapem podróży jest centrum miasta (ok. 0,5 km).

Wracamy uliczką Baczyńskiego, przy Bielańskiej skręcamy w prawo, mijamy przejazd kolejowy, jedziemy prosto i ulicą Lotników dojeżdżamy do rynku. Rynek jest dość nowy, ponieważ Warka została zniszczona podczas drugiej wojny światowej.

Warka

Ratusz

Klasycystyczny budynek **ratusza** powstał w 1821 r. według projektu Hilarego Szpiclowskiego. Na ścianie frontowej możemy zobaczyć trzy tablice: pierwsza poświęcona jest dwusetnej rocznicy powstania kościuszkowskiego, druga upamiętnia trzechsetną rocznicę zwycięskiej bitwy ze Szwedami

pod Warką, trzecia poświęcona jest piętnastej rocznicy pierwszej bitwy powietrznej 1 Pułku Lotnictwa Myśliwskiego „Warszawa”.

Z rynku wchodzimy w ulicę Warszawską, aby po kilkudziesięciu metrach skręcić w prawo w Długą. Zobaczymy na niej ładnie odrestaurowany **dworek z XIX w.**, obecnie siedziba centrum kultury. Z tyłu dworku znajduje się współczesny **pomnik Piotra Wysockiego**.

Wysocki kierował tajnym sprzysiężeniem, które miało na celu doprowadzenie, jak się okazało skutecznie, do wybuchu Powstania Listopadowego. Po powrocie z zesłania na Syberii, Wysocki zamieszkał w rodzinnej Warce.

Dworek

Warka

Wracamy do rynku, kierując się w lewo w ulicę Senatorską. Jedziemy tą ulicą ok. 100 m, po czym skręcamy w lewo na plac I Pułku Lotnictwa Myśliwskiego „Warszawa”, aby zobaczyć

pomnik poświęcony lotnikom tego pułku.

Jednostka ta powstała w 1943 r. na terenie ZSRR. Pierwszy lot bojowy piloci pułku odbyli w sierpniu 1944 r. w rejonie Warki.

Wracamy do Senatorskiej. Na końcu tej ulicy znajduje się przyjemna pizzeria. Senatorska dochodzi do Mostowej. Zjeżdżamy Mostową w dół do **kościółka św. Mikołaja**.

Kościół w tym miejscu stał już w XIV w., obecny pochodzi z XVII stulecia, jednak w skutek licznych przebudowań zatracił pierwotny styl.

Pomnik poświęcony lotnikom

Warka

Kościół pofranciszkański i były klasztor

Wracamy Mostową w górę, na skrzyżowaniu skręcamy w prawo w ulicę Franciszkańską. Po ok. 200 m dojedziemy do **kościół pofranciszkańskiego i byłego klasztoru**. Jest to barokowa świątynia z przełomu XVII i XVIII w. Franciszkanie zostali usunięci z Warki przez władze carskie, po Powstaniu Styczniowym.

Wewnątrz warto zobaczyć barokowe ołtarze i rokokową ambonę oraz obraz Matki Boskiej Wareckiej, przyniesiony tu przez franciszkanów w XVII w.

W podziemiach znajdują się krypty, w których pochowane są prochy książąt mazowieckich. Krypty otwarte są dla zwiedzających tylko okazynie, np. podczas świąt. Początkowo szczątki książąt były pochowane w kościele dominikańskim, ten jednak uległ zniszczeniu. Przeniesiono je do kościoła franciszkańskiego w 1859 r. z inicjatywy Piotra Wysockiego.

Warka

Pałac w Winiarach

Kolejny etap wycieczki to zespół parkowo-pałacowy na Winiarach, w którym znajduje się muzeum Kazimierza Pułaskiego (ok. 1,5 km).

Jedziemy ulicą Franciszkańską, która przechodzi w Pułaskiego, wzdłuż zielonego szlaku.

Pałac w Winiarach powstał pod koniec XVII w. dla magnata Stanisława Szczuki, projektantem był znany architekt Augustyn Wincenty Locci, budowniczy pałacu w Wilanowie.

W XVIII w. Winiary należały do Józefa Pułaskiego, ojca Kazimierza. Później przechodziły w ręce różnych właścicieli, by po II wojnie światowej stać się własnością państwa. W pałacu urządzono muzeum Kazimierza Pułaskiego.

Aktualnie w budynku prowadzony jest remont, który potrwa do lipca 2013 r., dlatego muzeum jest nieczynne.

Warka

**Pomnik
Kazimierza Pułaskiego**

Wracamy ulicą Pułaskiego, po czym skręcamy w prawo w ulicę Cmentarną, tak jak prowadzi zielony szlak. Jedziemy Cmentarną niemal do końca do bramy cmentarza.

Grób Wysockiego znajduje się przy alejce położonej na przeciw bramy, ok. 100 m od niej, po prawej stronie.

W parku pałacowym stoi **pomnik Kazimierza Pułaskiego**. Kazimierz Pułaski, bohater konfederacji barskiej oraz wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych urodził się w Warszawie w 1745 r., zginął w Ameryce w 1779 r. Jest bohaterem dwóch narodów: polskiego i amerykańskiego. Następnie odwiedzimy **grób Piotra Wysockiego** na miejscowym cmentarzu (ok. 1,5 km).

Grób Piotra Wysockiego

Warka

Powrót

Wracamy na dworzec kolejowy (ok. 2,5 km).

Jedziemy ulicą księcia Stanisława i Polną (w lewo za cmentarzem) przez osiedle mieszkaniowe, dojeżdżamy do skrzyżowania z Warszawską, która przechodzi w Grójecką. Jedziemy szlakiem czerwonym i zielonym Grójecką, na początku ulicy możemy zobaczyć współczesny pomnik lotników, zwany przez miejscowych „widelcem”.

autor: Piotr Janczarek

projekt graficzny i wykonanie: MiA Studio, www.miastudio.pl

*wydawca: „Koleje Mazowieckie-KM” sp. z o.o.
www.mazowieckie.com.pl*

*Rozpowszechnianie, kopiowanie treści i fragmentów,
grafiki, zdjęć tylko za zgodą wydawcy i autora*